

De Wet versterking waarborgfunctie Awb: een overzicht van de beoogde wijziging van de Awb

Na de toeslagenaffaire is de roep om een responsieve overheid alleen maar luider geworden. Dat wil zeggen: een overheid die beter naar de burger luistert en een overheid die meer maatwerk levert. Die wens heeft de overheid zelf ook. Daarom is de regering met een wetsvoorstel gekomen dat de overheid responsiever moet maken: de Wet versterking waarborgfunctie Awb. Als het aan de regering ligt worden met deze wet in de Algemene wet bestuursrecht tal van bepalingen opgenomen die de overheid verplichten om de burger beter voor te lichten, beter naar de burger te luisteren en meer maatwerk te leveren. Als het goed is, wordt het wetsvoorstel in 2026 aan de Tweede Kamer voorgelegd. Onze verwachting is dat veel van de voorgestelde wijzigingen ook doorgevoerd worden. Het gaat echter om een flink aantal wijzigingen die verspreid zijn over de wet. Om toch overzichtelijk te maken wat de beoogde wijzigingen zijn, heeft Vijverberg daarom een handig overzicht gemaakt. Hiermee zie je in een oogopslag waar en op welke punten de Awb waarschijnlijk wijzigt.

Publicaties

[Reflecties op de Wet versterking waarborgfunctie Awb: de afhandeling van bezwaren \(3/3\)](#)

10 september 2024

Geschreven door: mr. Arjo Buurma en
mr. Jeffrey van Doorn

[Reflecties op de Wet versterking waarborgfunctie Awb: het evenredigheidsbeginsel \(2/3\)](#)

23 augustus 2024

Geschreven door: mr. Joram de Gans

[Reflecties op de Wet versterking waarborgfunctie Awb: het dienstbaarheidsbeginsel \(1/3\)](#)

12 augustus 2024

Geschreven door: mr. Roos Jeninga

[Wetsvoorstel versterking waarborgfunctie Awb: wat kunt u verwachten?](#)

28 juni 2023

Geschreven door: mr. Roos Jeninga

Online kennissessie Wetsvoorstel Wet versterking waarborgfunctie Awb

Het bestuursrecht is in beweging. Door onder meer de toeslagenaffaire is het besef gegroeid dat de burger meer centraal moet staan bij overheidsoptreden en dat er meer ruimte moet zijn voor het leveren van maatwerk, ook in de wetgeving. Om aan die gewijzigde maatschappelijke inzichten tegemoet te komen heeft de regering voorgesteld om de Algemene wet bestuursrecht op belangrijke punten te wijzigen met als uitgangspunt dat de overheid er voor de burger moet zijn en niet andersom. Dat wetsvoorstel heeft als naam gekregen 'Wet versterking waarborgfunctie Awb'.

Inhoud

In deze online kennissessie van twee uur bespreekt de docent de belangrijkste wijzigingen in dit voorstel. Ook de consequenties die de mogelijke wijzigingen kunnen hebben voor de dagelijkse bestuurspraktijk komen uitgebreid aan de orde.

Doelgroep

Deze cursus is bedoeld voor iedereen die in de dagelijkse praktijk met de Awb te maken heeft. De voorgestelde wijzigingen zullen namelijk gevolgen hebben voor vele facetten van de besluitvormingsprocedure.

Werkwijze

De kennissessie vindt plaats vanuit onze online studio. Aan de hand van de wettekst leidt de docent je door het wetsvoorstel heen. Nagenoeg bij elke voorgestelde wijziging gaat de docent in op het commentaar dat op deze wijziging is gegeven en welke consequenties de wijziging heeft voor de bestuurspraktijk. Uiteraard bestaat er genoeg ruimte om vragen te stellen en van gedachten over de voorgestelde wijzigingen te wisselen.

Docent

mr. Joram de Gans

[Meer info en inschrijven >](#)

Wijzigingen van de Algemene wet bestuursrecht naar aanleiding van de Wijziging van de Algemene wet bestuursrecht [P.M. en andere wetten] in verband met de versterking van de waarborgfunctie van de Algemene wet bestuursrecht (Wet versterking waarborgfunctie Awb)

Hoofdstuk 2. Verkeer met bestuursorganen

Afdeling 2.1. Algemene bepalingen

Artikel 2:4a

Het bestuursorgaan stelt zich bij het uitoefenen van zijn taak dienstbaar op.

Hoofdstuk 3. Algemene bepalingen over besluiten

Afdeling 3.1. Inleidende bepalingen

Artikel 3:1

1. Op besluiten, inhoudende algemeen verbindende voorschriften:
 - a. is afdeling 3.2 slechts van toepassing, voor zover de aard van de besluiten zich daartegen niet verzet;
 - b. zijn de ~~afdelingen 3.6 en 3.7~~ *afdelingen 3.6, 3.7 en 3.8* niet van toepassing.
2. Op andere handelingen van bestuursorganen dan besluiten zijn de afdelingen 3.2 tot en met 3.4 van overeenkomstige toepassing, voor zover de aard van de handelingen zich daartegen niet verzet.

Afdeling 3.2. Zorgvuldigheid en belangenafweging

Artikel 3:4

1. Het bestuursorgaan weegt de rechtstreeks bij het besluit betrokken belangen af, voor zover niet uit een wettelijk voorschrift of uit de aard van de uit te oefenen bevoegdheid een beperking voortvloeit.
2. De voor een of meer belanghebbenden nadelige gevolgen van een besluit mogen niet onevenredig zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen, *ook indien het eerste lid de af te wegen belangen beperkt.*

Afdeling 3.6. Bekendmaking en mededeling

Artikel 3:45

1. Indien tegen een besluit bezwaar kan worden gemaakt of beroep kan worden ingesteld, wordt daarvan bij de bekendmaking en bij de mededeling van het besluit melding gemaakt.
2. Hierbij wordt vermeld: ~~door wie, binnen welke termijn en bij welk orgaan bezwaar kan worden gemaakt of beroep kan worden ingesteld.~~
 - a. *door wie en bij welk orgaan bezwaar kan worden gemaakt of beroep kan worden ingesteld;*
 - b. *op welke datum de termijn eindigt waarbinnen bezwaar kan worden gemaakt of beroep kan worden ingesteld;*
 - c. *dat het niet tijdig indienen van een bezwaar- of beroepschrift ertoe kan leiden dat het bezwaar of beroep niet-ontvankelijk wordt verklaard;*
 - d. *dat het mogelijk is om een bezwaar- of beroepschrift in te dienen waarin nog niet de gronden van het bezwaar of beroep zijn opgenomen*

Artikel 3:45a

Indien een besluit is gericht tot een of meer belanghebbenden, wordt bij de bekendmaking en bij de mededeling van het besluit melding gemaakt van de wijze waarop een belanghebbende over de inhoud van het besluit in contact kan treden met het bestuursorgaan.

Artikel 3:45b

1. *Indien tegen een besluit bezwaar kan worden gemaakt of beroep kan worden ingesteld, wordt bij de bekendmaking en bij de mededeling van het besluit melding gemaakt van de wijze waarop een belanghebbende kennis kan nemen van de op de zaak betrekking hebbende stukken.*
2. *Het bestuursorgaan verleent belanghebbenden desgevraagd kosteloos toegang tot alle op de zaak betrekking hebbende stukken, zolang het besluit niet in rechte onaanastbaar is. Op de vervaardiging van kopieën van deze stukken is artikel 8.6, tweede en derde lid, van de Wet open overheid van overeenkomstige toepassing.*
3. *Het bestuursorgaan kan, al dan niet op verzoek van een belanghebbende, de mogelijkheid tot toegang als bedoeld in het tweede lid beperken, voor zover geheimhouding om gewichtige*

redenen is geboden. Het bestuursorgaan doet mededeling van de toepassing van deze bepaling aan de belanghebbende.

4. *Van gewichtige redenen is in ieder geval sprake voor zover kennisneming leidt tot onevenredige benadeling van degene tot wie het besluit is gericht of op wie stukken betrekking hebben.*
5. *Gewichtige redenen zijn in ieder geval niet aanwezig, voor zover ingevolge de Wet open overheid de verplichting bestaat een verzoek om informatie, vervat in deze stukken, in te willigen.*
6. *Indien een gewichtige reden is gelegen in de vrees voor schade aan de lichamelijke of geestelijke gezondheid van een belanghebbende, kan het bestuursorgaan toegang tot de desbetreffende stukken voorbehouden aan een gemachtigde die hetzij advocaat hetzij arts is.*
7. *Indien kennisneming van stukken door een partij de bescherming van vertrouwelijke gegevens onevenredig zou schaden, kan het bestuursorgaan in bijzondere gevallen toegang tot de desbetreffende stukken voorbehouden aan een gemachtigde die advocaat is dan wel daarvoor van het bestuursorgaan bijzondere toestemming heeft gekregen. Op de gemachtigde rust een geheimhoudingsplicht. Overtreding van deze geheimhoudingsplicht wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de vierde categorie.*
8. *Het bestuursorgaan kan in afwijking van het tweede lid de toegang tot de op de zaak betrekking hebbende stukken beperken tot terinzagelegging, voor zover het vertrouwelijke karakter van de stukken in de weg staat aan elektronische verspreiding of het maken van kopieën.*

Afdeling 3.7. Motivering

Artikel 3:47

1. De motivering wordt *op een voor belanghebbenden begrijpelijke wijze* vermeld bij de bekendmaking van het besluit.
2. Daarbij wordt zo mogelijk vermeld krachtens welk wettelijk voorschrift het besluit wordt genomen.
3. Indien de motivering in verband met de vereiste spoed niet aanstonds bij de bekendmaking van het besluit kan worden vermeld, verstrekt het bestuursorgaan deze binnen een week na de bekendmaking.

4. In dat geval zijn de artikelen 3:41 tot en met 3:43 van overeenkomstige toepassing.

Afdeling 3.8. Correctie van kennelijke fouten

Artikel 3:51

1. *Op schriftelijk verzoek van degene tot wie een besluit is gericht, corrigeert het bestuursorgaan in het besluit een kennelijke schrijffout, rekenfout of andere kennelijke fout die zich voor eenvoudig herstel leent.*
2. *Het bestuursorgaan gaat niet over tot correctie da nadat belanghebbenden in de gelegenheid zijn gesteld hun zienswijzen over de voorgenomen correctie naar voren te brengen, tenzij redelijkerwijs kan worden aangenomen dat daaraan geen behoefte is. Zij kunnen hun zienswijze naar keuze schriftelijk of mondeling naar voren brengen.*
3. *Correctie van een besluit kan achterwege blijven indien vijf jaren zijn verstreken na vaststelling van het besluit.*

Artikel 3:52

1. *Het bestuursorgaan kan een kennelijke schrijffout, rekenfout of andere kennelijke fout in een besluit die zich voor eenvoudig herstel leent, ambtshalve corrigeren.*
2. *Het bestuursorgaan gaat niet over tot correctie dan nadat belanghebbenden in de gelegenheid zijn gesteld hun zienswijzen over de voorgenomen correctie naar voren te brengen, tenzij redelijkerwijs kan worden aangenomen dat daaraan geen behoefte is. Zij kunnen hun zienswijzen naar keuze schriftelijk of mondeling naar voren brengen.*

Artikel 3:53

Bij de correctie van een besluit blijven wettelijke voorschriften over de voorbereiding van het besluit buiten toepassing.

Hoofdstuk 4. Bijzondere bepalingen over besluiten

Titel 4.1. Beschikkingen

Afdeling 4.1.1. De aanvraag

Artikel 4:6

1. Indien na een geheel of gedeeltelijk afwijzende beschikking een nieuwe aanvraag wordt gedaan, is de aanvrager gehouden nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden te vermelden.
2. Wanneer geen nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden worden vermeld, kan het bestuursorgaan zonder toepassing te geven aan artikel 4:5 de aanvraag afwijzen onder verwijzing naar zijn eerdere afwijzende beschikking.
3. *Dit artikel is niet van toepassing op een verzoek tot correctie als bedoeld in artikel 3:51.*

Afdeling 4.1.2. De voorbereiding

Artikel 4:12

1. Het bestuursorgaan kan toepassing van de artikelen 4:7 en 4:8 voorts achterwege laten bij een beschikking die strekt tot het vaststellen van een financiële verplichting of aanspraak indien:
 - a. tegen die beschikking bezwaar kan worden gemaakt of administratief beroep kan worden ingesteld, en
 - b. de nadelige gevolgen na bezwaar of administratief beroep volledig ongedaan kunnen worden gemaakt.
2. *Het eerste lid geldt niet bij een beschikking die door de geadresseerde niet wordt voorzien en waarvan het bestuursorgaan redelijkerwijs kan vermoeden dat de beschikking aanmerkelijke gevolgen heeft voor diens directe bestedingsruimte.*
3. *Het eerste lid geldt niet bij een beschikking die strekt tot:*
 - a. *het op grond van artikel 4:35 of met toepassing van artikel 4:51 weigeren van een subsidie;*
 - b. *het op grond van artikel 4:46, tweede lid, lager vaststellen van een subsidie, of*

- c. *het intrekken of ten nadele van de ontvanger wijzigen van een subsidieverlening of een subsidievaststelling.*

Titel 4.3. Beleidsregels

Artikel 4:84

Het bestuursorgaan handelt overeenkomstig de beleidsregel, tenzij dat voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die ~~wegens bijzondere omstandigheden~~ onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen.

Titel 4.4. Bestuursrechtelijke geldschulden

Afdeling 4.4.1. Vaststelling en inhoud van de verplichting tot betaling

Artikel 4:85

1. Deze titel is van toepassing op geldschulden die voortvloeien uit:
 - a. een wettelijk voorschrift dat een verplichting tot betaling uitsluitend aan of door een bestuursorgaan regelt, of
 - b. een besluit dat vatbaar is voor bezwaar of beroep.
2. Deze titel is niet van toepassing op verplichtingen tot betaling van een geldsom voor het in behandeling nemen van een aanvraag.
3. Deze titel is niet van toepassing op verplichtingen tot betaling die bij uitspraak van de bestuursrechter zijn opgelegd.
4. *In deze titel wordt onder betalingsregeling verstaan: een beschikking waarbij uitstel van betaling wordt verleend of waarbij een wijze van betalen wordt vastgesteld die afwijkt van de termijn, bedoeld in artikel 4:86, tweede lid, onderdeel b.*

Artikel 4:86

1. De verplichting tot betaling van een geldsom wordt bij beschikking vastgesteld.
2. De beschikking vermeldt in ieder geval:
 - a. de te betalen geldsom;
 - b. de termijn waarbinnen de betaling moet plaatsvinden;

- c. *een aanbod tot een betalingsregeling of de mogelijkheid om te verzoeken om een betalingsregeling wegens het ontbreken van betalingsruimte;*
- d. *de gevolgen van niet-tijdige betaling.*

Artikel 4:93

1. Verrekening van een geldschuld met een bestaande vordering geschiedt slechts voor zover in de bevoegdheid daartoe bij wettelijk voorschrift is voorzien.
2. Verrekening geschiedt onder vermelding van de vordering waarmee de geldschuld is verrekend alsmede de hoogte van het bedrag van de verrekening.
3. De verrekening werkt terug overeenkomstig artikel 129, eerste en tweede lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.
4. De schuldenaar is niet bevoegd tot verrekening voor zover beslag op de vordering van de schuldeiser nietig zou zijn.
5. *Het bestuursorgaan is niet bevoegd tot verrekening in afwijking een getroffen betalingsregeling. Uitsstel van betaling staat aan verrekening niet in de weg.*

Artikel 4:94

1. Het bestuursorgaan kan *met de wederpartij een redelijke betalingsregeling treffen de wederpartij uitsstel van betaling verlenen.*
2. Gedurende *de looptijd van de betalingsregeling het uitsstel* kan het bestuursorgaan niet aanmanen of invorderen *in afwijking van de getroffen betalingsregeling.*
3. De beschikking, *houdende de betalingsregeling, tot uitsstel van betaling* vermeldt de termijn waarvoor het uitsstel geldt *of de termijnen en de bedragen van de in de betalingsregeling vastgestelde betalingen.*
4. Het bestuursorgaan kan aan *de beschikking houdende de betalingsregeling de beschikking tot uitsstel van betaling* voorschriften verbinden.

Artikel 4:94a

Tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald, kan een bestuursorgaan *Een bestuursorgaan kan* een geldschuld geheel of gedeeltelijk kwijtschelden indien de nadelige gevolgen van de invordering onevenredig zijn in verhouding tot de met de invordering te dienen doelen.

Artikel 4:96

1. Het bestuursorgaan kan *de beschikking houdende de betalingsregeling de beschikking tot uitsstel van betaling* onderscheidenlijk tot verlening van een voorschot intrekken of wijzigen:
 - a. indien de voorschriften niet worden nageleefd;
 - b. indien de wederpartij onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beschikking zou hebben geleid, of
 - c. voor zover veranderde omstandigheden zich verzetten tegen voortdurend van *de betalingsregeling het uitsstel* onderscheidenlijk tegen de verlening van het voorschot.
2. De verplichting tot betaling van een voorschot wordt opgeschort met ingang van de dag waarop het bestuursorgaan aan de wederpartij schriftelijk kennis geeft van het ernstige vermoeden dat er grond bestaat om toepassing te geven aan het eerste lid, aanhef en onder a of b, tot en met de dag waarop de beschikking omtrent intrekking of wijziging is bekendgemaakt of de dag waarop sedert de kennisgeving van het ernstige vermoeden dertien weken zijn verstreken.

Afdeling 4.4.2. Verzuim en wettelijke rente

Artikel 4:101

Voor zover het bestuursorgaan uitsstel van betaling heeft verleend of de rechter de verplichting tot betaling heeft geschorst, is de schuldenaar over de termijn van uitsstel of schorsing wettelijke rente verschuldigd, tenzij bij het uitsstel of de schorsing anders is bepaald.

1. *Degene met wie door het bestuursorgaan wegens een gebrek aan betalingsruimte een betalingsregeling is getroffen of wiens verplichting tot betaling door de*

bestuursrechter is geschorst, is geen wettelijke rente verschuldigd over de termijn van de betalingsregeling of schorsing.

2. *Voor zover het bestuursorgaan om een andere reden dan een gebrek aan betalingsruimte een betalingsregeling heeft getroffen of voor zover de bestuursrechter de verplichting tot betaling om die andere reden heeft geschorst, is de schuldenaar over de termijn van de betalingsregeling of de schorsing wettelijke rente verschuldigd, tenzij het bestuursorgaan of de bestuursrechter anders bepaalt. Het bestuursorgaan deelt bij de betalingsregeling en de bestuursrechter bij de schorsing mede dat wettelijke rente zal zijn verschuldigd.*
3. *Indien degene, bedoeld in het eerste lid, zich niet houdt aan de beschikking houdende de betalingsregeling, is hij wettelijke rente verschuldigd over de periode waarin hij zich niet aan deze beschikking houdt, tenzij het bestuursorgaan anders besluit.*

Artikel 4:103

De artikelen 4:97 tot en met 4:100 en 4:102 zijn
~~Deze afdeling is niet van toepassing indien bij de wet een andere regeling omtrent verzuim en de gevolgen daarvan is getroffen.~~

Afdeling 4.4.3. Verjaring

Artikel 4:111

1. De verjaringstermijn van de rechtsvordering tot betaling aan een bestuursorgaan wordt verlengd met de tijd gedurende welke *ten behoeve van de schuldenaar een betalingsregeling is getroffen.* ~~de schuldenaar na de aanvang van die termijn uitstel van betaling heeft.~~
2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing indien:
 - a. de schuldenaar in surseance van betaling verkeert;
 - b. de schuldenaar in staat van faillissement verkeert;
 - c. ten aanzien van de schuldenaar de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen van toepassing is;
 - d. de tenuitvoerlegging van een dwangbevel is geschorst ingevolge een lopend rechtsgeding, met dien verstande dat de termijn waarmee de verjaringstermijn

wordt verlengd een aanvang neemt op de dag waarop het rechtsgeding door het instellen van een vordering bij de burgerlijke rechter aanhangig wordt gemaakt.

Afdeling 4.4.4. Aanmaning en invordering bij dwangbevel

Paragraaf 4.4.4.1. De aanmaning

Artikel 4:112

1. Het bestuursorgaan maant de schuldenaar die in verzuim is schriftelijk aan tot betaling binnen twee weken, gerekend vanaf de dag na die waarop de aanmaning is toegezonden.
2. Bij wettelijk voorschrift kan een andere termijn worden vastgesteld.
3. De aanmaning vermeldt: ~~dat bij niet tijdige betaling deze kan worden afgedwongen door op kosten van de schuldenaar uit te voeren invorderingsmaatregelen.~~
 - a. *een aanbod tot een betalingsregeling of de mogelijkheid om te verzoeken om een betalingsregeling of wijziging daarvan, tenzij een eerdere betalingsregeling niet is nageleefd en onvoldoende zeker is dat een nieuwe betalingsregeling wordt nageleefd;*
 - b. *dat bij niet tijdige betaling deze kan worden afgedwongen door op kosten van de schuldenaar uit te voeren invorderingsmaatregelen.*

Afdeling 4.4.5. Bezwaar en beroep

Artikel 4:125

1. Het bezwaar, beroep of hoger beroep tegen de beschikking waarbij de verplichting tot betaling van een geldsom is vastgesteld, heeft mede betrekking op een bijkomende beschikking van hetzelfde bestuursorgaan omtrent verrekening, *een betalingsregeling uitstel van betaling,* verlening van een voorschot, *aanzegging en vaststelling van de rente* ~~vaststelling van de rente~~ of gehele of gedeeltelijke kwijtschelding, voor zover de belanghebbende deze beschikking betwist.
2. Het bezwaar, beroep of hoger beroep tegen een bijkomende beschikking heeft mede betrekking op een latere bijkomende beschikking met betrekking tot dezelfde geldschuld, voor zover de belanghebbende

deze beschikking betwist.

3. De bestuursrechter kan de beslissing op het beroep of hoger beroep inzake de bijkomende beschikking echter verwijzen naar een ander orgaan, indien behandeling door dit orgaan gewenst is.
4. In beroep of hoger beroep legt de belanghebbende zo mogelijk een afschrift over van de bijkomende beschikking die hij betwist.
5. Het eerste tot en met het vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op een verzoek om voorlopige voorziening.

Titel 5.4. Bestuurlijke boete

Afdeling 5.4.1. Algemene bepalingen

Artikel 5:46

1. De wet bepaalt de bestuurlijke boete die wegens een bepaalde overtreding ten hoogste kan worden opgelegd.
2. Tenzij de hoogte van de bestuurlijke boete bij wettelijk voorschrift is vastgesteld, stemt het bestuursorgaan de bestuurlijke boete af op de ernst van de overtreding en de mate waarin deze aan de overtreder kan worden verweten. Het bestuursorgaan houdt daarbij zo nodig rekening met de omstandigheden waaronder de overtreding is gepleegd.
3. Indien de hoogte van de bestuurlijke boete bij wettelijk voorschrift is vastgesteld, legt het bestuursorgaan niettemin een lagere bestuurlijke boete op indien de *vastgestelde bestuurlijke boete onevenredig hoog is*. ~~overtreder aannemelijk maakt dat de vastgestelde bestuurlijke boete wegens bijzondere omstandigheden te hoog is.~~
4. Artikel 1, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht is van overeenkomstige toepassing.

Hoofdstuk 6. Algemene bepalingen over bezwaar en beroep

Afdeling 6.2. Overige algemene bepalingen

Artikel 6:11

Ten aanzien van een na afloop van de termijn ingediend bezwaar- of beroepschrift blijft niet-ontvankelijkverklaring op grond daarvan achterwege indien: ~~redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat de indiener in verzuim is geweest.~~

- a. *het geschrift wegens bijzondere omstandigheden die de indiener betreffen niet tijdig kon worden ingediend;*
- b. *wegens andere redenen redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat de indiener in verzuim is geweest.*

Artikel 6:23

1. Indien beroep kan worden ingesteld tegen de beslissing op het bezwaar of beroep, wordt daarvan bij de bekendmaking van de beslissing melding gemaakt.
2. Hierbij wordt vermeld: ~~door wie, binnen welke termijn en bij welk orgaan beroep kan worden ingesteld.~~
 - a. *door wie en bij welk orgaan beroep kan worden ingesteld;*
 - b. *op welke datum de termijn eindigt waarbinnen beroep kan worden ingesteld;*
 - c. *dat het niet tijdig indienen van een beroepschrift ertoe kan leiden dat het beroep niet-ontvankelijk wordt verklaard;*
 - d. *dat het mogelijk is om een beroepschrift in te dienen waarin nog niet de gronden van het beroep zijn opgenomen.*

Hoofdstuk 7. Bijzondere bepalingen over bezwaar en administratief beroep

Afdeling 7.1. Bezwaarschrift voorafgaand aan beroep bij de bestuursrechter

Artikel 7:1b

1. Het bestuursorgaan onderzoekt in overleg met de indiener van het bezwaarschrift en eventuele andere belanghebbenden de mogelijkheid voor afdoening van het bezwaar.
2. Het eerste lid is niet van toepassing, indien:
 - a. met de indiener na de bekendmaking van het bestreden besluit reeds overleg is gevoerd;
 - b. de indiener geen prijs stelt op het onderzoek;
 - c. de indiener langdurig onbereikbaar is;
 - d. aan het bezwaar volledig tegemoet wordt gekomen en andere belanghebbenden daardoor niet in hun belangen kunnen worden geschaad.

Afdeling 7.2. Bijzondere bepalingen over bezwaar

Artikel 7:2

1. Voordat een bestuursorgaan op het bezwaar beslist, stelt het belanghebbenden in de gelegenheid te worden gehoord.
2. Het bestuursorgaan stelt daarvan in ieder geval de indiener van het bezwaarschrift op de hoogte alsmede *degene tot wie het bestreden besluit is gericht en* de belanghebbenden die bij de voorbereiding van het besluit hun zienswijze naar voren hebben gebracht.

Artikel 7:3

~~Van het horen van een belanghebbende kan worden afgezien indien:~~

- ~~a. het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk is,~~
- ~~b. het bezwaar kennelijk ongegrond is,~~
- ~~c. de belanghebbende heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord,~~
- ~~d. de belanghebbende niet binnen een door het bestuursorgaan gestelde redelijke termijn verklaart dat hij gebruik wil maken van het recht te worden gehoord, of~~
- ~~e. aan het bezwaar volledig tegemoet wordt gekomen en andere belanghebbenden~~

~~daardoor niet in hun belangen kunnen worden geschaad.~~

1. Van het horen van een belanghebbende kan worden afgezien indien:
 - a. bij een na afloop van de termijn ingediend bezwaarschrift na toepassing van artikel 7:1b buiten redelijke twijfel staat dat geen toepassing kan worden gegeven aan artikel 6:11;
 - b. na toepassing van artikel 7:1b de indiener geen gebruik heeft gemaakt van de op grond van artikel 6:6 geboden gelegenheid om het bezwaar aan te vullen of een verzuim te herstellen;
 - c. op grond van het bezwaarschrift en na toepassing van artikel 7:1b buiten redelijke twijfel staat dat het bezwaar niet tot een ander besluit kan leiden;
 - d. de belanghebbende heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord;
 - e. de belanghebbende niet binnen een door het bestuursorgaan gestelde redelijke termijn verklaart dat hij gebruik wil maken van het recht te worden gehoord; of
 - f. aan het bezwaar volledig tegemoet wordt gekomen en andere belanghebbenden daardoor niet in hun belangen kunnen worden geschaad.
2. Indien van het horen wordt afgezien naar aanleiding van het onderzoek, bedoeld in artikel 7:1b, draagt het bestuursorgaan zorg voor de vastlegging van de gronden voor het niet horen.

Artikel 7:4

1. Tot tien dagen voor het horen kunnen belanghebbenden nadere stukken indienen.
2. Het bestuursorgaan *verleent belanghebbenden tijdig toegang tot alle op de zaak betrekking hebbende stukken.* ~~legt het bezwaarschrift en alle verder op de zaak betrekking hebbende stukken voorafgaand aan het horen gedurende ten minste een week voor belanghebbenden ter inzage.~~
3. Bij de oproeping voor het horen worden belanghebbenden gewezen op het eerste *en tweede* lid. ~~en wordt vermeld waar en wanneer de stukken ter inzage zullen liggen.~~
4. *Artikel 3:45b, tweede tot en met achtste lid, is van toepassing.* Belanghebbenden kunnen van deze stukken tegen vergoeding van ten

~~hoogste de kosten afschriften verkrijgen.~~

- ~~5. Voor zover de belanghebbenden daarmee instemmen, kan toepassing van het tweede lid achterwege worden gelaten.~~
- ~~6. Het bestuursorgaan kan, al dan niet op verzoek van een belanghebbende, toepassing van het tweede lid voorts achterwege laten, voor zover geheimhouding om gewichtige redenen is geboden. Van de toepassing van deze bepaling wordt mededeling gedaan.~~
- ~~7. Gewichtige redenen zijn in ieder geval niet aanwezig, voor zover ingevolge de Wet open overheid de verplichting bestaat een verzoek om informatie, vervat in deze stukken, in te willigen.~~
- ~~8. Indien een gewichtige reden is gelegen in de vrees voor schade aan de lichamelijke of geestelijke gezondheid van een belanghebbende, kan inzage van de desbetreffende stukken worden voorbehouden aan een gemachtigde die hetzij advocaat hetzij arts is.~~

Artikel 7:6

1. Belanghebbenden worden in elkaars aanwezigheid gehoord.
2. Ambtshalve of op verzoek kunnen belanghebbenden afzonderlijk worden gehoord, indien aannemelijk is dat gezamenlijk horen een zorgvuldige behandeling zal belemmeren of dat tijdens het horen feiten of omstandigheden bekend zullen worden waarvan geheimhouding om gewichtige redenen is geboden.
3. Wanneer belanghebbenden afzonderlijk zijn gehoord, wordt ieder van hen op de hoogte gesteld van het verhandelde tijdens het horen buiten zijn aanwezigheid.
4. Het bestuursorgaan kan, al dan niet op verzoek van een belanghebbende, toepassing van het derde lid achterwege laten, voor zover geheimhouding om gewichtige redenen is geboden. *Artikel 3:45b, derde lid, tweede volzin, en vierde tot en met achtste lid Artikel 7:4, zesde lid, tweede volzin, zevende en achtste lid*, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 7:11

1. Indien het bezwaar ontvankelijk is, vindt op grondslag *van het bezwaar en hetgeen bij de behandeling van het bezwaar is gebleken daarvan* een *volledige* heroverweging van het bestreden besluit plaats.
2. Voor zover de heroverweging daartoe aanleiding geeft, herroept het bestuursorgaan het bestreden besluit en neemt het voor zover nodig in de plaats daarvan een nieuw besluit.

Artikel 7:12

1. De beslissing op het bezwaar dient te berusten op een deugdelijke motivering, die bij de bekendmaking van de beslissing wordt vermeld *op een voor belanghebbenden begrijpelijke wijze*. Daarbij wordt, indien ingevolge artikel 7:3 van het horen is afgezien, tevens aangegeven op welke grond dat is geschied.
2. De beslissing wordt bekendgemaakt door toezending of uitreiking aan degenen tot wie zij is gericht. Betreft het een besluit dat niet tot een of meer belanghebbenden is gericht, dan wordt de beslissing tevens bekendgemaakt op dezelfde wijze als waarop dat besluit bekendgemaakt is, tenzij het bestreden besluit in stand wordt gelaten.
3. Zo spoedig mogelijk na de bekendmaking van de beslissing wordt hiervan mededeling gedaan aan de belanghebbenden die in bezwaar of bij de voorbereiding van het bestreden besluit hun zienswijze naar voren hebben gebracht.
4. Bij de mededeling, bedoeld in het derde lid, is artikel 6:23 van overeenkomstige toepassing en wordt met het oog op de aanvang van de beroepstermijn zo duidelijk mogelijk aangegeven wanneer de bekendmaking van de beslissing overeenkomstig het tweede lid heeft plaatsgevonden.

Artikel 7:13

1. Dit artikel is van toepassing indien ten behoeve van de beslissing op het bezwaar een adviescommissie is ingesteld:
 - a. die bestaat uit een voorzitter en ten minste twee leden,
 - b. waarvan de voorzitter geen deel uitmaakt van en niet werkzaam is onder verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan en
 - c. die voldoet aan eventueel bij wettelijk voorschrift gestelde andere eisen.
2. ~~Indien een commissie over het bezwaar zal adviseren, deelt het bestuursorgaan dit zo spoedig mogelijk mede aan de indiener van het bezwaarschrift. Het bestuursorgaan kan na toepassing van artikel 7:1b een commissie vragen over het bezwaar te adviseren. Het bestuursorgaan deelt dit zo spoedig mogelijk mede aan de indiener van het bezwaarschrift.~~
3. Het horen geschiedt door de commissie. De commissie kan het horen opdragen aan de voorzitter of een lid dat geen deel uitmaakt van en niet werkzaam is onder verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan.
4. De commissie beslist over de toepassing ~~van artikel 7:4, zesde lid,~~ van artikel 7:5, tweede lid, en, voor zover bij wettelijk voorschrift niet anders is bepaald, van artikel 7:3.
5. Een vertegenwoordiger van het bestuursorgaan wordt voor het horen uitgenodigd en wordt in de gelegenheid gesteld een toelichting op het standpunt van het bestuursorgaan te geven.
6. Het advies van de commissie wordt schriftelijk uitgebracht en bevat een verslag van het horen.
7. Indien de beslissing op het bezwaar afwijkt van het advies van de commissie, wordt in de beslissing de reden voor die afwijking vermeld en wordt het advies met de beslissing meegezonden.

Afdeling 7.3. Bijzondere bepalingen over administratief beroep

Artikel 7:16

1. Voordat een beroepsorgaan op het beroep beslist, stelt het belanghebbenden in de gelegenheid te worden gehoord.
2. Het beroepsorgaan stelt daarvan in ieder geval de indiener van het beroepschrift op de hoogte, alsmede *degene tot wie het bestreden besluit is gericht*, het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen en de belanghebbenden die bij de voorbereiding van het besluit of bij de behandeling van het bezwaarschrift hun zienswijze naar voren hebben gebracht.

Artikel 7:17

Van het horen van een belanghebbende kan worden afgezien indien:

- a. ~~het beroep kennelijk niet-ontvankelijk is,~~ *bij een na afloop van de termijn ingediend beroepschrift buiten redelijke twijfel staat dat geen toepassing kan worden gegeven aan artikel 6:11;*
- b. ~~het beroep kennelijk ongegrond is,~~ *toepassing is gegeven aan artikel 6:6 en de indiener hiervan geen gebruik heeft gemaakt;*
- c. *indien uit het beroepschrift blijkt dat het beroep buiten redelijke twijfel niet tot een ander besluit kan leiden;*
- d. de belanghebbende heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord; *of*
- e. de belanghebbende niet binnen een door het bestuursorgaan gestelde redelijke termijn verklaart dat hij gebruik wil maken van het recht te worden gehoord.

Artikel 7:18

1. Tot tien dagen voor het horen kunnen belanghebbenden nadere stukken indienen.
2. Het beroepsorgaan *verleent belanghebbenden tijdig toegang tot alle op de zaak betrekking hebbende stukken.* ~~legt het beroepschrift en alle verder op de zaak betrekking hebbende stukken voorafgaand aan het horen gedurende ten minste een week voor belanghebbenden ter inzage.~~

3. Bij de oproeping voor het horen worden belanghebbenden gewezen op het eerste *en tweede* lid. ~~en wordt vermeld waar en wanneer de stukken ter inzage zullen liggen.~~
4. *Artikel 3:45b, tweede tot en met achtste lid, is van toepassing.* ~~Belanghebbenden kunnen van deze stukken tegen vergoeding van ten hoogste de kosten afschriften verkrijgen.~~
5. ~~Voor zover de belanghebbenden daarmee instemmen, kan toepassing van het tweede lid achterwege worden gelaten.~~
6. ~~Het beroepsorgaan kan, al dan niet op verzoek van een belanghebbende, toepassing van het tweede lid voorts achterwege laten, voor zover geheimhouding om gewichtige redenen is geboden. Van de toepassing van deze bepaling wordt mededeling gedaan.~~
7. ~~Gewichtige redenen zijn in ieder geval niet aanwezig, voor zover ingevolge de Wet open overheid de verplichting bestaat een verzoek om informatie, vervat in deze stukken, in te willigen.~~
8. ~~Indien een gewichtige reden is gelegen in de vrees voor schade aan de lichamelijke of geestelijke gezondheid van een belanghebbende, kan inzage van de desbetreffende stukken worden voorbehouden aan een gemachtigde die hetzij advocaat hetzij arts is.~~

Artikel 7:20

1. Belanghebbenden worden in elkaars aanwezigheid gehoord.
2. Ambtshalve of op verzoek kunnen belanghebbenden afzonderlijk worden gehoord, indien aannemelijk is dat gezamenlijk horen een zorgvuldige behandeling zal belemmeren of dat tijdens het horen feiten of omstandigheden bekend zullen worden waarvan geheimhouding om gewichtige redenen is geboden.
3. Wanneer belanghebbenden afzonderlijk zijn gehoord, wordt ieder van hen op de hoogte gesteld van het verhandelde tijdens het horen buiten zijn aanwezigheid.
4. Het beroepsorgaan kan, al dan niet op verzoek van een belanghebbende, toepassing van het derde lid achterwege laten, voor zover geheimhouding om gewichtige redenen is geboden. *Artikel 3:45b, derde lid, tweede volzin, en vierde tot en met achtste lid Artikel 7:18, zesde lid, tweede volzin, zevende en achtste lid, is van overeenkomstige toepassing.*

Artikel 7:26

1. De beslissing op het beroep dient te berusten op een deugdelijke motivering, die bij de bekendmaking van de beslissing wordt vermeld *op een voor belanghebbenden begrijpelijke wijze*. Daarbij wordt, indien ingevolge artikel 7:17 van het horen is afgezien, tevens aangegeven op welke grond dat is geschied.
2. Indien de beslissing afwijkt van het advies van een commissie als bedoeld in artikel 7:19, tweede lid, worden in de beslissing de redenen voor die afwijking vermeld en wordt het advies met de beslissing meegezonden.
3. De beslissing wordt bekendgemaakt door toezending of uitreiking aan degenen tot wie zij is gericht. Betreft het een besluit dat niet tot een of meer belanghebbenden was gericht, dan wordt de beslissing bekendgemaakt op dezelfde wijze als waarop dat besluit bekendgemaakt is.
4. Zo spoedig mogelijk na de bekendmaking van de beslissing wordt hiervan mededeling gedaan aan het bestuursorgaan tegen welks besluit het beroep was gericht, aan degenen tot wie het bestreden besluit was gericht en aan de belanghebbenden die in beroep hun zienswijze naar voren hebben gebracht.
5. Bij de mededeling, bedoeld in het vierde lid, is artikel 6:23 van overeenkomstige toepassing en wordt met het oog op de aanvang van de beroepstermijn zo duidelijk mogelijk aangegeven wanneer de bekendmaking van de beslissing overeenkomstig het derde lid heeft plaatsgevonden.

Hoofdstuk 8. Bijzondere bepalingen over de wijze van procederen bij de bestuursrechter

Titel 8.1. Algemene bepalingen over het beroep in eerste aanleg

Afdeling 8.1.5. Partijen

Artikel 8:29

1. Partijen die verplicht zijn inlichtingen te geven dan wel stukken over te leggen, kunnen, indien daarvoor gewichtige redenen zijn, het geven van inlichtingen dan wel het overleggen van stukken weigeren *dan wel of de bestuursrechter verzoeken mededelen te bepalen dat dat uitsluitend de bestuursrechter kennis neemt van door deze partijen gegeven zal mogen nemen van de inlichtingen onderscheidenlijk de stukken.*
2. *In uitzonderlijke gevallen kan een partij die niet verplicht is inlichtingen te geven of stukken over te leggen, indien daarvoor gewichtige redenen zijn, de bestuursrechter verzoeken te bepalen dat uitsluitend de bestuursrechter kennisneemt van door deze partij gegeven inlichtingen onderscheidenlijk overgelegde stukken.*
3. *Een partij of een belanghebbende die geen partij is, op wie gegeven inlichtingen of overgelegde stukken betrekking hebben, kan, indien daarvoor gewichtige redenen zijn, de bestuursrechter verzoeken te bepalen dat uitsluitend de bestuursrechter kennis neemt van deze inlichtingen onderscheidenlijk stukken. Indien de bestuursrechter hiertoe aanleiding ziet, stelt de bestuursrechter partijen en belanghebbenden in de gelegenheid hierom te verzoeken.*
4. Gewichtige redenen zijn voor een bestuursorgaan in ieder geval niet aanwezig, voor zover ingevolge de Wet open overheid de verplichting zou bestaan een verzoek om informatie, vervat in de over te leggen stukken, in te willigen.
5. *Van gewichtige redenen is in ieder geval sprake voor zover kennisneming leidt tot onevenredige benadeling van degene tot wie het besluit is gericht of op wie de inlichtingen of stukken betrekking hebben.*
6. De bestuursrechter beslist of de in het eerste lid bedoelde weigering onderscheidenlijk de beperking van de kennisneming

gerechtvaardigd is. *De bestuursrechter kan bepalen dat de beperking van de kennisneming slechts geldt voor een of meer partijen.*

7. Indien de bestuursrechter heeft beslist dat de weigering gerechtvaardigd is, vervalt de verplichting.
8. Indien de bestuursrechter heeft beslist dat de beperking van de kennisneming gerechtvaardigd is, kan hij slechts met toestemming van de andere partijen mede op de grondslag van die inlichtingen onderscheidenlijk die stukken uitspraak doen. Indien de toestemming wordt geweigerd, wordt de zaak verwezen naar een andere kamer.
9. Inzake een beroep tegen een besluit op grond van de Wet open overheid neemt, in zo verre in afwijking van het eerste en ~~zesde lid derde lid~~, uitsluitend de bestuursrechter kennis van de stukken waarvan op grond van de Wet open overheid om openbaarmaking of verstrekking is verzocht. De toestemming, bedoeld in het ~~achtste lid vijfde lid~~, is van rechtswege verleend.

Artikel 8:32

1. De bestuursrechter kan, indien de vrees bestaat dat kennisneming van stukken door een partij haar lichamelijke of geestelijke gezondheid zou schaden, bepalen dat deze kennisneming is voorbehouden aan een gemachtigde die advocaat of arts is dan wel daarvoor van de bestuursrechter bijzondere toestemming heeft gekregen.
2. De bestuursrechter kan, indien kennisneming van stukken door een partij de persoonlijke levenssfeer van een ander onevenredig zou schaden, bepalen dat deze kennisneming is voorbehouden aan een gemachtigde die advocaat of arts is dan wel daarvoor van de bestuursrechter bijzondere toestemming heeft gekregen.
3. *De bestuursrechter kan in bijzondere gevallen, indien kennisneming van stukken door een partij de bescherming van vertrouwelijke gegevens onevenredig zou schaden, bepalen dat deze kennisneming is voorbehouden aan een gemachtigde die advocaat is dan wel daarvoor van de bestuursrechter bijzondere toestemming heeft gekregen. Op de gemachtigde rust een geheimhoudingsplicht. Overtreding van deze*

geheimhoudingsplicht wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de vierde categorie.

- 4. De bestuursrechter kan de toegang tot de op de zaak betrekking hebbende stukken beperken tot terinzagelegging, voor zover het vertrouwelijke karakter van de stukken in de weg staat aan elektronische verspreiding of het maken van kopieën.*

Titel 8.2. Behandeling van het beroep in eerste aanleg

Afdeling 8.2.2. Vooronderzoek

Artikel 8:42

1. Binnen vier weken na de dag van verzending van de gronden van het beroepschrift aan het bestuursorgaan zendt dit de op de zaak betrekking hebbende stukken aan de bestuursrechter en kan het een verweerschrift indienen. Indien de bestuursrechter om een verweerschrift heeft verzocht, dient het bestuursorgaan binnen vier weken een verweerschrift in.
- 2. Het bestuursorgaan deelt daarbij mede of toepassing is gegeven aan artikel 3:45b, tweede lid, 7:4, vierde lid, 7:6, derde lid, 7:18, vierde lid, of 7:20, derde lid, alsmede of om toepassing van die bepalingen is verzocht.*
3. De bestuursrechter kan de in het eerste lid bedoelde termijnen verlengen.

Afdeling 8.2.2b. Nadere bewijsmogelijkheid (burgerlus)

Artikel 8:51e

- 1. De bestuursrechter kan een belanghebbende in de gelegenheid stellen een beroepsgrond nader te onderbouwen of een door hem ingenomen stelling aannemelijk te maken.*
- 2. De bestuursrechter stelt hiervoor een termijn. Hij kan deze termijn verlengen.*

Artikel 8:51f

Partijen kunnen binnen vier weken nadat de belanghebbende van de in artikel 8:51e, eerste lid, bedoelde mogelijkheid gebruik heeft gemaakt, daarover schriftelijk hun zienswijze naar voren brengen. De bestuursrechter kan deze termijn

verlengen.

Artikel 8:51g

De bestuursrechter deelt partijen mede op welke wijze het beroep verder wordt behandeld binnen vier weken na:

- a. het ongebruikt verstrijken van de termijn, bedoeld in artikel 8:51e, tweede lid;*
- b. ontvangst van de zienswijzen, bedoeld in artikel 8:51f; of*
- c. het ongebruikt verstrijken van de termijn, bedoeld in artikel 8:51f.*

Afdeling 8.2.5. Onderzoek ter zitting

Artikel 8:57

1. De bestuursrechter kan bepalen dat het onderzoek ter zitting achterwege blijft indien geen van de partijen, nadat zij zijn gewezen op hun recht ter zitting te worden gehoord, binnen een door hem gestelde redelijke termijn heeft verklaard dat zij gebruik wil maken van dit recht.
2. Is het beroep reeds ter zitting behandeld, dan kan de bestuursrechter na toepassing van artikel 8:51a bepalen dat een nader onderzoek ter zitting achterwege blijft indien:
 - a. het bestuursorgaan heeft medegedeeld dat het geen gebruik maakt van de gelegenheid om het gebrek te herstellen of te laten herstellen;
 - b. de termijn als bedoeld in artikel 8:51a, tweede lid, ongebruikt is verstreken;
 - c. partijen hun zienswijzen over de wijze waarop het gebrek is hersteld, naar voren hebben gebracht; of
 - d. de termijn als bedoeld in artikel 8:51b, derde lid, ongebruikt is verstreken, tenzij partijen daardoor kunnen worden benadeeld.
- 3. Is het beroep reeds ter zitting behandeld, dan kan de bestuursrechter na toepassing van artikel 8:51e bepalen dat een nader onderzoek ter zitting achterwege blijft indien:*
 - a. de termijn, bedoeld in artikel 8:51e, tweede lid, ongebruikt is verstreken;*
 - b. partijen hun zienswijzen als bedoeld in artikel 8:51f, naar voren hebben gebracht; of*
 - c. de termijn, bedoeld in artikel 8:51f, ongebruikt is verstreken, tenzij partijen daardoor kunnen worden benadeeld.*

4. Als de bestuursrechter bepaalt dat het onderzoek of het nadere onderzoek ter zitting achterwege blijft, sluit hij het onderzoek.

Artikel 8:64

1. De bestuursrechter kan het onderzoek ter zitting schorsen. Hij kan daarbij bepalen dat het vooronderzoek wordt hervat.
2. Indien bij de schorsing geen tijdstip van de nadere zitting is bepaald, bepaalt de bestuursrechter dit zo spoedig mogelijk. De griffier doet zo spoedig mogelijk mededeling aan partijen van het tijdstip van de nadere zitting.
3. In de gevallen waarin schorsing van het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden, wordt de zaak op de nadere zitting hervat in de stand waarin zij zich bevond.
4. De bestuursrechter kan bepalen dat het onderzoek ter zitting opnieuw wordt aangevangen.
5. De bestuursrechter kan bepalen dat de nadere zitting achterwege blijft indien geen van de partijen, nadat zij zijn gewezen op hun recht ter zitting te worden gehoord, binnen een door hem gestelde redelijke termijn heeft verklaard dat zij gebruik wil maken van dit recht. *Artikel 8:57, tweede tot en met vierde lid* ~~Artikel 8:57, tweede en derde lid~~, is van toepassing.

Afdeling 8.2.7. Tussenuitspraak

Artikel 8:80a

1. ~~Als de bestuursrechter artikel 8:51a toepast, doet hij een tussenuitspraak.~~
De bestuursrechter doet een tussenuitspraak, indien hij:
 - a. *artikel 8:51a toepast;*
 - b. *artikel 8:51e toepast;*
 - c. *dit nodig acht om partijen een minnelijke oplossing van het geschil te laten bereiken;*

- d. *het Hof van Justitie van de Europese Unie verzoekt om, bij wijze van prejudiciële beslissing als bedoeld in artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, een uitspraak te doen;*
- e. *en om andere redenen van oordeel is dat dit kan bijdragen aan de beoordeling van de zaak of de beslechting van het geschil.*

2. *De artikelen 8:77, 8:78, 8:79 en 8:119 zijn van overeenkomstige toepassing.*
3. *Een tussenuitspraak als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, vermeldt zoveel mogelijk op welke wijze het gebrek kan worden hersteld. Artikel 8:72, vierde lid, tweede volzin, aanhef en onder a, is van overeenkomstige toepassing.*
2. De tussenuitspraak vermeldt zoveel mogelijk op welke wijze het gebrek kan worden hersteld.
3. De artikelen 8:72, vierde lid, tweede volzin, aanhef en onder a, 8:77, 8:78, 8:79 en 8:119 zijn van overeenkomstige toepassing.

Titel 8.5. Hoger beroep

Artikel 8:108

1. Voor zover in deze titel niet anders is bepaald, zijn op het hoger beroep de titels 8.1 tot en met 8.3 van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de artikelen 8:1 tot en met 8:10, 8:41, tweede lid, en 8:74.
2. Op het hoger beroep, bedoeld in artikel 8:104, eerste lid, aanhef en onder c, zijn voorts ~~de afdelingen 8.2.2a, 8.2.4a en 8.2.7 en de artikelen 8:28a, 8:70 en 8:72~~ *de afdelingen 8.2.2a en 8.2.4a en de artikelen 8:28a, 8:70, 8:72 en 8:80a, eerste lid, aanhef en onder a* niet van toepassing.
3. Indien hoger beroep kan worden ingesteld bij een gerechtshof, is voorts hoofdstuk V van de Algemene wet inzake rijksbelastingen van toepassing.